

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*

THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY SUPERVISION
GUIDELINE FOR EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
OF ROI ET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐกิตต์ วงษ์สามารถ¹, ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน²

Nuttakit Wongsamart¹, Songsak Phusee-orn²

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Education, Mahasarakham University^{1,2}

Email : nuttakitnuttakit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและลำดับความต้องการจำเป็น (PNI)

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (PNI) จากมากไปน้อย ได้แก่ การประเมินผล ติดตามผล การดำเนินการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน และ 4. การวางแผนการนิเทศ แนวการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 22 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาการนิเทศภายใน

โรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
แนวทางมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง; การนิเทศภายในโรงเรียน; แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

This research article aimed to study the current situation, the desirable conditions and the needs of school supervision by using the concept of professional learning community for educational opportunity expansion schools of Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. The sample groups of this research were the school principal and teachers about 350 people who working under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 2. The research tool was a questionnaire to study the current situation, desirable conditions and the needs of supervision within schools using the concept of professional learning community for schools expanding educational opportunities under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. The statistics used to analysis the data were percentage, mean, standard deviation and the order of needs (PNI).

The results showed that the current state of school supervision using the concept of professional learning community for educational opportunity expansion schools under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area Office 2. was at a moderate level overall. The desirable condition of school supervision using the concept of professional learning community for educational opportunity expansion schools under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 2, Overall, it was at the highest level. The order of needs necessary to develop guidelines for supervision within schools using the concept of professional learning community for schools expanding educational opportunities under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2, The order of needs (PNI) was in descending order (PNI), there were follow-up evaluation, supervision operations, the study of current conditions and supervision planning. The school supervision approach using the concept of professional learning community for schools expanding educational opportunities under Roi Et Primary Educational Service Area Office 2 consists of 4 components and 22 approaches. The results of the appropriate and the possible assessment of the develop supervision within the school by using the concept of a professional learning community for schools to expand educational opportunities found that the guidelines were appropriate and the overall possibilities were at the highest level

Keywords : Guideline development; school supervision; professional learning community concept

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนามนุษย์กับการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำคู่กันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 คือ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ในส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นการนิเทศการศึกษาถือเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลโดยตรงต่อมาตรฐานการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นมากขึ้น และจำเป็นต้องมีรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษา การนิเทศการศึกษาจะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยทำให้เกิดการยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา และเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการช่วยพัฒนาครูให้มีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพในการทำงานของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ เพื่อให้ครูมีขวัญกำลังใจสามารถพัฒนาการทำงานของตนเองได้ และมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไปในที่สุด และในการดำเนินการนิเทศต้องอาศัยรูปแบบการนิเทศ หลักการพื้นฐานการนิเทศ ทักษะการนิเทศใช้กิจกรรมการนิเทศที่หลากหลายและใช้ขั้นตอนการนิเทศตามกระบวนการที่เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำกระบวนการบริหารจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ช่วยสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานของชาติที่กำหนดไว้ ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ตรงตามสภาพปัญหาและ ความต้องการของสถานศึกษามากที่สุด เพราะเป็นการดำเนินงานโดยบุคลากรของสถานศึกษาทั้งเข้าใจปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนย่อมจะเข้าใจ และรู้ข้อมูลภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีจึงสามารถใช้กระบวนการนิเทศภายในเข้าไปแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง(เกรียงศักดิ์ เรื่องแสง, 2550) และมีการแลกเปลี่ยนความรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นการให้ผู้บริหารและคณะครูที่มีความรู้มาร่วมแลกเปลี่ยนแบ่งปันเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆร่วมกัน ทำให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปประยุกต์และปรับใช้ตามแต่สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเปลี่ยนแปลงการทำงานของครูจากวัฒนธรรมแบบเดิมที่ทำงานอย่าง โดดเดี่ยวมาเป็นการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยมุ่งมั่นให้เกิดผลลัพธ์ต่อสมรรถนะทางวิชาชีพสำหรับครู และทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงและเกิดสังคมแห่งความรู้ที่อาศัยความร่วมมือเป็นฐานในการปรับตัว และสรรสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นชุมชนที่ทำให้เกิดการปรับปรุงทักษะ เจตคติ ความเข้าใจ กระตุ้นการปฏิบัติงานของครู และกลุ่มครูพัฒนาจากการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ เป็นการพัฒนาตนเอง พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ จนในที่สุดกลายเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง (เสริมศักดิ์วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2545)

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และจัดการศึกษาทั้ง 3 ระดับในโรงเรียนเดียวกัน คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาปัจจุบันนี้ จึงมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เฉพาะด้านบุคลากรมีไม่เพียงพอ การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีโอกาสศึกษาต่อหรือผู้ด้อยโอกาส เป็นการศึกษาสำหรับประชาชนถือว่ามีความสำคัญมากหากคุณภาพทางการศึกษาด้อยลงไป ก็จะส่งผลให้เกิดความด้อยคุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อความล่าช้า และหล้าหลังในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ ปัจจุบันจากระยะเวลาที่ผ่านมาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาได้มีการดำเนินการติดตามในด้านคุณภาพทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากลับพบว่าอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ซึ่งจะเห็นได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการประเมินผลโครงการนำร่อง ซึ่งติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนชั้น ม.1- ม.3 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องของคุณภาพของการศึกษาในระดับนี้และน่าจะเกี่ยวเนื่องกับระบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้วย (วาริศิริรัตนอำพร, 2550)

สภาพการบริหารงานวิชาการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับระดับจังหวัด Local Assessment System (LAS) ยังมีจุดอ่อนและอุปสรรคที่จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีความเข้มแข็งขึ้นในการบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารจัดการศึกษาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีศักยภาพทุกด้านไม่เท่ากัน ผลการประเมินระดับปฐมวัย ผลการประเมินระดับประถมศึกษา ผลการประเมินระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระดับการประเมินคุณภาพ O-NET และ NT ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ระบบฐานข้อมูลสารสนเทศขาดความครอบคลุม ซึ่งเป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษา ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 อีกทั้งยังไม่มี การสนับสนุนให้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีการนิเทศภายในของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน และได้ใช้วิธีการนิเทศในหลายรูปแบบหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะการนิเทศภายในของสถานศึกษาจะเป็นมาตรการในการจัดคุณภาพของการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาในจะนำข้อมูลในการ กำหนดนโยบาย แนวทางแผนงานกำกับติดตาม แนวทางการนิเทศภายในเพื่อพัฒนา

บุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2562)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ อีกทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน และครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผลการเรียนของผู้เรียนพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

2.2 เพื่อออกแบบ และสร้างแบบประเมินแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับของการวิจัย

3.1 ผู้ที่ต้องการศึกษาได้ทราบแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อใช้ประโยชน์ในการนิเทศภายในให้เกิดประสิทธิภาพได้

3.2 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 สามารถนำแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ไปพัฒนาการนิเทศภายใน ที่มีคุณภาพนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 350 คน ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน และครู จำนวน 329 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำแล้วใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน แล้วนำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีความคล้ายคลึงกับตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค แล้วนำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ไปใช้กับตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 ออกแบบสร้างและประเมินแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการหรือครูผู้สอน จำนวน 2 คน จากโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติที่ดีในด้านการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 3 แห่งรวม 6 คน จากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการศึกษาในระยะเวลาที่ 1 มายกร่างแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทางซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง

5. ผลการวิจัย

5.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.36$) ด้านวางแผนการนิเทศ ($\bar{x} = 3.31$) ด้านดำเนินการนิเทศ ($\bar{x} = 3.27$) และด้านประเมินผลติดตามผล ($\bar{x} = 3.13$) สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ($\bar{x} = 4.71$) ด้านประเมินผลติดตามผล ($\bar{x} = 4.67$) ด้านดำเนินการนิเทศ ($\bar{x} = 4.61$) และด้านวางแผนการนิเทศ ($\bar{x} = 4.56$) ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้

แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประเมินผลติดตามผล ($PNI_{\text{modified}} = 0.49$) ด้านดำเนินการนิเทศ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) และด้านวางแผนการนิเทศ($PNI_{\text{modified}} = 0.37$) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

การนิเทศภายใน โรงเรียนโดยใช้แนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ สำหรับ โรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	PNI_{modified}	ลำดับ
1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน	3.36	0.74	ปานกลาง	4.71	0.48	มากที่สุด	0.40	3
2. วางแผนการนิเทศ	3.31	0.72	ปานกลาง	4.56	0.55	มากที่สุด	0.37	4
3. ดำเนินการนิเทศ	3.27	0.71	ปานกลาง	4.61	0.54	มากที่สุด	0.41	2
4. ประเมินผลติดตามผล	3.13	0.73	ปานกลาง	4.67	0.51	มากที่สุด	0.49	1

6.2 แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ประกอบด้วย 4 ด้านคือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ด้านวางแผนการนิเทศ ด้านดำเนินการนิเทศ และด้านประเมินผลติดตามผล ทั้ง 4 ด้าน มีแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 23 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.38$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x} = 4.42$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 สภาพปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) วางแผนการนิเทศ 3) ดำเนินการนิเทศ 4) ประเมินผลติดตามผล สอดคล้องกับผลการศึกษาดำเนินงานนิเทศภายในของ จริยาภรณ์ เรืองเสน (2563) ได้ทำการศึกษาแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

กำแพงเพชร เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศและ น้อยที่สุดคือ ด้านการขยายผลเผยแพร่ต่อยอด

สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) ประเมินผลติดตามผล 3) ดำเนินการนิเทศ 4) วางแผนการนิเทศ สอดคล้องกับการศึกษาของ สายวินิทย์ ดวงสนาม (2561) ได้ทำการศึกษากการนิเทศภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 พบว่า 1) การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการ ดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้นมีทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรมีการจัดทำเล่มคู่มือการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) ด้านการดำเนินการนิเทศควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นิเทศปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มที่ 3) ด้านการประเมิน ควรมีการให้ข้อเสนอแนะหลังจากการได้รับการนิเทศ และ (4) ด้านการประชุม หลังการประเมิน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ควรมีการประชุมร่วมกันหลังการนิเทศเสร็จ สิ้นของผู้รับนิเทศและผู้นิเทศเพื่อรับข้อเสนอแนะ และหาแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง

7.2 แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งได้จากการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี แล้วนำมาสังเคราะห์ร่างเป็นแนวทางการ จัดการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ซึ่งผลการประเมินแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสอดคล้องความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการ นิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ที่ดูแลด้านการนิเทศภายในครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อพิจารณาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้น พบว่า ผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากผล การศึกษาในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ผนวกกับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่ม ตัวอย่างมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ประกอบการดำเนินงาน วิธีดำเนินการ และผลการดำเนินงานทำให้ สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่าแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความสอดคล้อง

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงใจ ศรีไชย (2560) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 ผลการวิจัยสรุปว่า ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู มีความเป็นประโยชน์ความเหมาะสมความสอดคล้องและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญพิชชา อุ่นรัมย์ (2564) ได้ทำการศึกษาสภาพการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยสรุปว่าสภาพปัจจุบัน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่า แนวทางมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อย่างดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

8. องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยได้ข้อสรุปองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดและช่วยส่งเสริมให้การนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

9.1.1 ควรมีนโยบายการดำเนินงานนิเทศภายในของครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจ และติดตามผลอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบผลสำเร็จ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

9.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำผลการศึกษาศาภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด 3 อันดับแรก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ได้แก่ ด้านประเมินผลติดตามผลดำเนินการนิเทศและด้านวางแผนการนิเทศซึ่งสอดคล้องกับลำดับความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 โดยควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านดังกล่าว

9.2.2 ผลจากการศึกษาที่สรุปว่า การประเมินผลติดตามผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลติดตามผลหลังจากที่ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแล้วเสร็จเพื่อเป็นการสรุปผลที่ได้จากการนิเทศ ผู้นิเทศได้สะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกับผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะนำข้อมูลการนิเทศมาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเปิดโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และพัฒนาศักยภาพตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

9.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อจะได้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และจะต้องมีการจัดกระทำข้อมูลการนิเทศภายในให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนากระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

9.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบเมื่อนำการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ไปใช้ในการปฏิบัติ

9.3.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ไปใช้ในการปฏิบัติ

9.3.3 ควรมีการศึกษากการเปรียบเทียบการนิเทศภายในการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กับรูปแบบการนิเทศอื่นๆ ที่มีความเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

10. บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกียรียงศักดิ์ เรื่องแสง. (2550). **ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จริยาภรณ์ เรื่องเสน. (2563). **แนวทางพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียน
ขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2**.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ดวงใจ ศรีไชย. (2560). **การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ :
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธัญพิชชา อุ่นรัมย์. (2564). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในแบบสอนแนะโดยใช้แนวคิดชุมชน
แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ
มัธยมศึกษา เขต 33**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา
การศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วารี ศิริรัตน์อำพร. (2550). **การศึกษาการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกิ่ง
อำเภอนิคมน้ำจืดระยอง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). **การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษ
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม : มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2562). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระยะ 4 ปี (พ.ศ.2561-พ.ศ.2564)**. ร้อยเอ็ด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
ร้อยเอ็ด เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัด
การศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2545). **การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา**.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.